

کتاب‌شناسی
اطلاعات و امنیت
در اسلام
(جلد اول)

تدوین

علی رضا هدایتی

معاونت پژوهش و تولید علم

دانشکده اطلاعات

مؤسسه چاپ و انتشارات

۱۳۹۴

هدایتی، علی‌رضا

کتابشناسی اطلاعات و امنیت در اسلام/ تدوین علی‌رضا هدایتی. - تهران: مؤسسه چاپ و انتشارات
دانشکده اطلاعات، ۱۳۹۴ -

ج ۴. - (ش ۳۰۱ - ۳۰۲ - ۳۰۳ - ۳۰۴)

۱. امنیت بین‌المللی - کتابشناسی ۲. جاسوسی (اسلام) کتابشناسی الف. عنوان ب. مؤسسه چاپ و
انتشارات دانشکده اطلاعات

۱۳۹۴ ۲ کی ۴ هـ / ۴۶۴

مشخصات:

عنوان: کتابشناسی اطلاعات و امنیت در اسلام

تدوین و نظارت: علی‌رضا هدایتی

ناشر: مؤسسه چاپ و انتشارات دانشکده اطلاعات

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

تاریخ انتشار: ۱۳۹۴

نوبت چاپ: اول

قیمت: ۲۵۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۷۸۱۳ - ۷۷ - ۵

«تمامی حقوق این اثر محفوظ است. تکثیر یا تولید مجدد آن کلی یا جزئی به هر صورت
(چاپ، فتوکپی، صوت، تصویر و انتشار الکترونیکی) بدون اجازه مکتوب ناشر ممنوع است.»

شماره تلفن: ۲۲۴۶۹۷۳۹

تهران: صندوق پستی ۱۴۳۸-۱۶۷۶۵

مقدمه، مآشر

فعالیت اطلاعاتی در نظام‌های مردم‌سالار دینی، در گرو رعایت ملاحظات، قواعد و مقررات ویژه‌ای است. در این روح نظام‌های سیاسی، سرویس اطلاعاتی مجاز نیست از هر وسیله و ابزاری به منظور نیل به اهداف و غایات استفاده نماید. اگرچه چنین صفتی در سایر نظام‌های سیاسی مشاهده می‌شود، دین مبین اسلام به عنوان دینی کامل و جامع که به تمام نیازهای مادی و معنوی بشر پاسخ می‌دهد، در حوزه اطلاعات و امنیت نیز از دستورات متقن برخوردار است و آن را چراغ راه رهروان خود قرار داده است. آموزه‌های اسلامی در حوزه فقه اطلاعاتی، قوانین و مقررات اطلاعات، جایگاه و رابطه اطلاعات در نظام سیاسی مستقر، بایدها و نبایدها در حوزه اخلاق اطلاعاتی، وجوب به احکام اولیه و ثانویه، فرمان‌های اطلاعاتی ائمه اطهار (ع) خطاب به مدیران و لشکریان، رابطه اطلاعات با سایر حوزه‌های جامعه، برخورد با مخالفان و براندازان، کیفیت احکام قضایی در برخورد با جاسوسان، مجرمان و بیگانگان، نحوه بهره‌برداری از ابزارهای اطلاعاتی در جمع‌آوری و عملیات اطلاعاتی و نیز توجه به مقوله بررسی، ارزیابی و تحلیل اخبار واصله موجب شده تا کارشناسان و افسران اطلاعاتی معتقد به دین مبین اسلام، پاسخ‌های درخوری را در مواجهه با ابهامات و چالش‌ها بیابند. تبیین مسائل فوق در عصر امروز و سده‌های گذشته توسط علما و اندیشمندان جهان اسلام صورت گرفته است و مطالعات نسبتاً کاملی در این حوزه صورت پذیرفته است.

مجموعه حاضر با هدف شناسایی، جمع‌آوری و معرفی منابع پژوهشی در حوزه اطلاعات و امنیت در جهان اسلام توسط نویسنده محترم تهیه شده است. این پژوهش با رویکرد معرفی این آثار به محققان و پژوهشگران حوزه امنیت و اطلاعات در فصول متعدد، دسته‌بندی موضوعی شده است. منابع فراهم‌آوری شده شامل کتاب، مقاله، پایان‌نامه، گزارش علمی و برخی جزوات درسی است که تیم پژوهشی موفق به شناسایی و دسترسی به آن شده‌اند. محتوای کتاب به خوبی منعکس‌کننده ورود دین مبین اسلام در مواجهه با اطلاعات و امنیت در نظام سیاسی و اجتماع است.

ضمن تسکیر از محقق محترم، از خوانندگان محترم درخواست می‌شود نقطه‌نظرات خود را به معاونت پژوهش و تولید علم اعلام نمایند.

معاونت پژوهش و تولید علم

فهرست مطالب

مقدمه	۱۵
فصل اول: اطلاعات و امنیت: مبانی و مفاهیم	
اطلاعات و امنیت در دین و سنت	۲۱
اطلاعات و استخبارات	۲۶
اطلاعات در اسلام / رضوان طباطبائی	۲۹
اطلاعات در اسلام / دانشکده امام هادی (ع)	۳۳
اطلاعات در اسلام / سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۳۷
اطلاعات در اسلام / واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۴۰
اطلاعات در اسلام / واحد اطلاعات سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۴۳
اطلاعات در اسلام / سپاه پاسداران انقلاب اسلامی	۴۶
اطلاعات و تحقیقات در اسلام	۴۹
بررسی و تبیین نفوذ جاسوسی در اسلام	۵۳
پنهان‌پژوهی در نظام سیاسی اسلام	۵۷
جاسوسی از نظر اسلام	۶۰
جاسوسی و خیانت به کشور	۶۴
جایگاه حفاظت اسرار در مکتب وحی؛ اهمیت حفاظت اسرار و اطلاعات	۶۹
حفاظت اطلاعات با رویکرد وحیانی	۷۳
درباره جاسوسی و خیانت به کشور	۷۸

۸۱	ضرورت اطلاعات از نظر عقلی و نقلی
۸۵	لزوم وزارت اطلاعات در حکومت اسلامی
۸۷	رازگویی در قرآن؛ شرح و تفسیر سوره مبارکه مجادله
۹۱	رازداری
۹۴	روایات درس اطلاعات در اسلام
۹۷	مسائل کلی پیرامون اطلاعات در اسلام
۱۰۱	مبانی علم اطلاعات [در اسلام]
۱۰۵	پژوهشی درباره تجسس، استخبارات و اطلاعات
۱۱۰	مبانی حکومت اسلامی از منظر قرآن
۱۱۵	سیمای امنیت و نظام عمومی در گستره آیات الهی
۱۲۰	قرآن و مسئله امنیت ملی
۱۲۷	امنیت در قرآن
۱۳۱	امنیت و حوزه‌های آن در قرآن کریم
۱۳۵	امنیت ملی در منابع دینی (قرآن و روایات)
۱۴۰	رویکرد امنیتی در نهج البلاغه
۱۴۲	سیمای امنیت در نهج البلاغه
۱۴۷	امنیت و اطلاعات: نگاهی اسلامی
۱۴۹	مبانی روش‌شناسی امنیت پژوهی در اندیشه اسلامی
۱۵۳	نظام امنیتی اسلام (چهارچوب نظری)
۱۵۵	جامعه امن
۱۵۸	جایگاه امنیت در نظام اسلامی
۱۶۲	امنیت
۱۶۶	اهمیت امنیت در اسلام
۱۶۹	امنیت در اسلام: مبانی نظری و تحولات تاریخی
۱۷۴	امنیت در نظام سیاسی اسلام: اصول و مؤلفه‌ها

۱۷۹	ابعاد سیاسی مفهوم امنیت در اسلام
۱۸۳	تقلیل عدالت به امنیت در اندیشه ایرانشهری
۱۸۷	دین و امنیت
۱۹۱	اقتراح: «امنیت در اسلام»
۱۹۶	دانشنامه عقاید اسلامی (معرفت‌شناسی)
۲۰۳	امنیت در عصر مهدوی (با تأکید بر چرایی و چگونگی آن)
۲۰۷	ملی‌معرفت‌شناسانه در مسئله امنیت ملی از نگاه امام خمینی (ره)
۲۱۲	مرفقه‌های امنیت در اندیشه‌های امام خمینی (ره)
۲۱۷	جایگاه امنیت در اندیشه سیاسی اسلام و امام خمینی (ره)
۲۲۳	امنیت ملی در اندیشه و عمل امام خمینی (ره)
۲۲۶	دیرینه‌شناسی و تبرهناس کفتمان امنیت و ایران اسلامی
۲۳۰	مبانی اسلامی امنیت ملی: عمده‌ها؛ اسلامی ایران

فصل دوم: اطلاعات و امنیت: اصول و راهبرد ما

۲۳۷	احکام ولایی در حکومت علوی
۲۳۸	راهبرد امنیتی پیامبر اعظم
۲۴۵	اصول جنگ؛ اصل خدعه
	امنیت‌پژوهی در اسلام (مطالعه موردی دکترین‌ها و
۲۴۸	سیاست‌های دفاعی - امنیتی در قرآن)
۲۵۳	نظریه امنیتی اسلام (مقدمات و مفروضات)
۲۵۵	استراتژی امنیتی دولت علوی
۲۵۸	اصول رهیافت امنیتی پیامبر (ص) در قرآن کریم
۲۶۲	نگاهی به قاعده لاضرر از دیدگاه امام خمینی (قدس سره)
۲۶۸	قاعده نفی سبیل
۲۷۲	قاعده نفی سلطه

- جایگاه قاعده «نفی سیل» در سیاست‌های کلان نظام اسلامی..... ۲۷۷
- واکاوی در قاعده نفی سیل و جایگاه آن در سیاست خارجی
- جمهوری اسلامی ایران: عزت‌مداری و ذلت‌ستیزی..... ۲۸۲
- نظرگاه مشترک میرزای نایینی و امام خمینی در قلمرو اندیشه و نظام سیاسی اسلام..... ۲۸۶
- امامت بنیان امنیت..... ۲۸۹
- سازوکارهای تأمین امنیت ملی از دیدگاه محقق سبزواری..... ۲۹۵
- رهیافت امنیتی آقا نورالله نجفی و شهید مدرس..... ۲۹۸
- الگوی امنیت نرم از دیدگاه قرآن کریم..... ۳۰۲

فصل سوم: اطلاعات و فقه

- تجسس و جاسوسی در فقه و حقوق..... ۳۰۷
- بررسی فقهی و حقوقی تجسس در اسلام..... ۳۱۰
- تجسس از دیدگاه فقه امامیه..... ۳۱۳
- کاوشی در حکم فقهی تجسس..... ۳۱۵
- فقه اطلاعاتی..... ۳۲۰
- فقه اطلاعاتی (دروغ - توریه)..... ۳۲۵
- تجسس و اطلاعات از دیدگاه فقه اسلامی..... ۳۳۰
- مبانی فقهی اطلاعات و حفاظت اطلاعات..... ۳۳۴
- درآمدی بر فقه حفاظتی..... ۳۳۹
- حفاظت در نظام سیاسی اسلام..... ۳۴۳
- مبانی فقهی اطلاعات: دروغ و توریه..... ۳۴۵
- مبانی فقهی اطلاعات: سوءظن و تجسس..... ۳۴۷
- مبانی فقهی اطلاعات: غیبت و اذاعه اسرار..... ۳۵۰
- برخی از مسائل فقهی عملیات روانی..... ۳۵۳
- امنیت در فقه سیاسی شیعه..... ۳۵۸

۳۶۳	امنیت‌زدایی از دولت اختصاصی؛ تأملی در قابلیت‌های فقه امامی
۳۶۹	امنیت و شریعت (نظم عمومی در قواعد و احکام فقهی)
۳۷۳	صورت‌بندی امنیت ملی در حوزه فقه سیاسی
۳۷۷	فقه‌ها و مسئله امنیت ملی
۳۸۱	فقه سیاسی در اسلام
۳۸۶	ظرفیت‌های فقه سیاسی برای نظام‌سازی
۳۹۰	دست‌آمارهایی در فقه سیاسی
۳۹۵	عناصر اسلام، فقه سیاسی، عملکرد سیاسی
۳۹۹	فقه سیاسی شیعه سازوکارهای تحول در دوران معاصر
۴۰۳	گفتارهایی در فقه سیاسی (حکومت، امنیت، فرهنگ)
۴۰۹	قواعد فقه سیاسی
۴۱۵	فقه‌ها و حکومت - پژوهشی و تاریخی فقه سیاسی شیعه
۴۱۹	قاعده اصلاح: بازخوانی ظرفیت اسلام شیعه
۴۲۲	علم فقه درباره اصول حاکم بر احکام الهی اسلام
۴۲۸	اصول فقه حکومتی
۴۳۰	درآمدی بر رویکرد حکومتی به فقه (مجموعه مقالات و شش‌ها)
۴۳۴	درآمدی بر فقه حکومتی از دیدگاه مقام معظم رهبری
۴۳۸	احکام حکومتی و مصلحت
۴۴۵	مصلحت در فقه سیاسی شیعه
۴۵۱	مصلحت و شریعت: مبانی، ضوابط و جایگاه مصلحت در اسلام
۴۵۵	مجمع تشخیص مصلحت نظام
۴۶۰	فقه و مصلحت
۴۶۴	فقه و مصلحت نظام
۴۶۹	مصلحت
۴۷۴	واکاوی انتقادی رابطه تشریع و احکام حکومتی در نظریه منطقه الفراغ

- حکومت ولایی از دیدگاه امام علی علیه‌السلام ۴۷۷
- امام خمینی (ره) و فقاہت مبتنی بر عنصر زمان و مکان ۴۸۱
- حکم ثانوی در تشریع اسلام ۴۸۳
- عناوین ثانویه و احکام آن ۴۸۹
- مبانی نقش زمان و مکان در استنباط احکام از دیدگاه
امام خمینی (ره) و شهید صدر (ره) ۴۹۵
- نقش مقتضیات زمان و مکان در نظام کیفری اسلامی: با تأکید
بر نظر زمان و مکان حضرت امام خمینی (س) ۴۹۹
- تأثیر مرسوم‌شناسی در اجتهاد ۵۰۶

فصل چهارم: اطلاعات و نگاه

- پژوهشی در احکام ولایی و حکمی ۵۱۳
- عامل اضطرار در فقه و حقوق مدنی ۵۲۰
- دروغ مصلحت‌آمیز؛ بحثی در مفهوم و گستره آن ۵۲۳
- جایگاه تئوریه در حفاظت اطلاعات ۵۲۸
- تئوریه از دیدگاه اسلام ۵۳۲
- مبانی احکام اطلاعاتی ۵۳۵
- آموزش اطلاعات ۵۳۸
- احکام کاری / سپاه پاسداران انقلاب اسلامی ۵۴۱
- احکام کاری ۵۴۴
- آموزش اطلاعات (احکام اولیه و ثانویه) ۵۴۸
- آموزش اطلاعات (لوازم کار در اطلاعات) ۵۵۱
- طرح درس آموزش حضوری حفاظت اطلاعاتی رزمندگان اسلام ۵۵۴
- آموزش اطلاعات (صدر اسلام و اطلاعات) ۵۵۸
- آموزش اطلاعات (مسئله توقف) ۵۶۱

۵۶۴	 مبانی فقهی اطلاعات: تهدید و تخویف، ضرب و جرح
۵۶۷	 مبانی فقهی اطلاعات: تهمت و بهتان، تعبیر یا سرزنش
	تفسیر قرآن مجید براساس تفسیر موضوعی:
۵۷۰	 حقیقت نفاق و تفاوت آن با دروغ و تقیه
۵۷۴	 مفهوم تقیه در اندیشه اسلامی
۵۷۸	 تقیه
۵۸۲	 تقیه، تاریخچه و احکام آن در اسلام
۵۸۵	 نقش تقیه در استنباط
۵۹۰	 تقیه تاکتیک مبارزه است نه فراز از مسئولیت
۵۹۳	 تقیه و جایگاه آن در احکام عبادی و حقوقی
۵۹۷	 مبارزات مخفی و ادبانه در زمر سپر تقیه
۶۰۰	 درس‌هایی از انقلاب: دفتر دوم: تقیه
۶۰۴	 تقیه، راهبردی برای وحدت و انسجام اسلامی
۶۰۶	 تقیه در اسلام
۶۱۱	 تقیه در شرایع پیشین و اسلام
۶۱۴	 تقیه، امر به معروف و نهی از منکر
۶۲۰	 تقیه در قرآن کریم و کلام معصومین(ع)
۶۲۳	 تقیه در قرآن کریم و کلام معصومین(ع) و نقش آن در اتحاد و انسجام اسلامی
۶۲۶	 بررسی تطبیقی تقیه در آرای شیخ انصاری و امام خمینی(س)
۶۳۱	 امام صادق(ع) و مسئله تقیه
۶۳۴	 امام صادق(ع) و تقیه
۶۳۷	 آیا تقیه در تعالیم اسلام وجود دارد
۶۳۹	 تقیه چهره‌هایی از تقیه سازنده در قرآن
۶۴۳	 تقیه / مردان راستین
۶۴۷	 چهره تقیه در روایات اسلامی

تقیه: تقیه یا نفاق.....	۶۵۰
تقیه: موارد وجوب تقیه و فلسفه آن.....	۶۵۴
موضع‌گیری تقیه در یک مکتب انقلابی.....	۶۵۷
تقیه مداراتی و جایگاه آن در انسجام اسلامی.....	۶۶۱
تقیه تحبیبی یک شاهکار دیگر.....	۶۶۴
تقیه از بعد رفتاری و عقیدتی.....	۶۶۹
تقیه سیاسی.....	۶۷۳
آخرین سخن درباره تقیه.....	۶۷۸
مبانی فقهی اطلاعات و مداخلات.....	۶۸۱
مبانی فقهی اطلاعات: ظن و تجسس در فعالیت‌های اطلاعاتی	
از منظر اسلام و قانون اساسی.....	۶۸۴

فصل پنجم: اطلاعات و اخلاق

ویژگی‌های مأموران اطلاعاتی از دیدگاه اسلام.....	۶۸۹
مبانی فقهی اطلاعات: وعده و عهد.....	۶۹۳
مبانی فقهی اطلاعات: هجو و تمسخر، فحش و حرّاء.....	۶۹۵
حق امنیت شخصی افراد از دیدگاه اسلام.....	۶۹۸
مؤلفه‌های سیاست اخلاقی از دیدگاه حضرت امیرالمؤمنین (ع).....	۷۰۳
نظام اخلاقی اسلام.....	۷۰۵
مطالبی پیرامون ظن و تجسس در آیه غیبت.....	۷۱۱
مبانی فقهی اطلاعات: معاشرت (حریم حرمت نامحرم).....	۷۱۴
مقررات فردی و اجتماعی اسلام و انحرافات که با آنها تصادم می‌کنند.....	۷۱۷
مسئولیت اخلاقی حکومت دینی.....	۷۲۲
مجموعه الگوهای رفتاری امام علی (ع) (مسائل اطلاعاتی، امنیتی).....	۷۲۷
ماهیت اقدامات تأمینی و تربیتی از نظر فقهی و حقوقی.....	۷۳۳

۷۳۶	گزینش در اسلام (مبانی، اصول و معیارها).....
۷۴۱	کرامت انسان.....
۷۴۶	صف‌بندی سیاسی در قرآن.....
	مبانی فقهی اطلاعات: حق الناس (حقوق مالی افراد)،
۷۵۰	بیت‌المال و حق‌الله (کاهلی در عبادات و شریعات).....
۷۵۴	در پرتو چهل حدیث امام خمینی چهل تدبیر برای تغییر.....
۷۵۹	ن اذن بر حریم خصوصی.....
۷۶۶	چهره‌های محرم و منفور در قرآن کریم.....
۷۷۵	اخلاق اطلاعات.....
۷۷۹	تربیت سیاسی اسلام / نیروهای اطلاعاتی.....
۷۸۴	برده‌پندار: تحلیلی از عقل در سوره خطبه ۱۷۴ نهج‌البلاغه.....
۷۸۸	بایسته‌ها و لزوم شناخت آسیب‌ها، اخلاقی نیروهای اطلاعاتی.....
۷۹۳	اخلاق اطلاعاتی / حسین اترک.....
۷۹۸	اخلاق اطلاعاتی / علی اصغر الهامی‌نیا.....
۸۰۲	اخلاق اطلاعاتی / وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح.....
	فلسفه اخلاقی اسلام و علم رهبری و پیاده‌سازی آن در هیئت
۸۰۶	گروه‌های کاری امنیتی.....
۸۱۰	شرایط و خصوصیات نیروهای حفاظتی و اطلاعاتی در اسلام.....
۸۱۵	امنیت فردی در نظام حقوقی قرآن.....
۸۱۹	ویژگی‌های نیروهای اطلاعاتی از منظر اسلام.....
۸۲۳	آزادی فردی و حدود آن در حکومت اسلامی.....
۸۲۷	انگیزش شخصیت ایمن از دیدگاه اسلام.....
۸۳۰	حق‌الله و حق‌الناس.....
۸۳۴	تجسس و تفتیش در حریم خصوصی افراد از منظر فقه اسلامی.....

مقدمه

اطلاعات و امنیت در اسلام چه در حوزه نظر و چه در مقام عمل، همواره مورد توجه اندیشمندان جهان اسلام بوده است. از منظر اسلام بهترین راه دست یافتن به پاسخ، رجوع به منابع اولیه اسلامی است. قرآن کریم تحقق امنیت در جامعه را یکی از نشانه‌ها و شاخص‌های استقرار «اکتبات الهی و خلافت صالحان می‌داند. قرآن در این باره می‌فرماید: «خدا به کسانی که از شما بندگان بخوانند و حجت وی ایمان آوردید و نیکوکاری کردید، وعده فرمود که در زمین خلافت دهند...» (سوره هود: ۵۵) از این رو دین مبین اسلام به عنوان دینی جامع و کامل در تمام حوزه‌های مورد نیاز بشری، رهنمودهای روشن و واضحی ارائه نموده است. دین مبین اسلام در مقام یکتا دیدن جهان، منظومه‌ای از اعتقادات، آموزش‌ها، باورها، بایدها و نبایدهای دینی، خداشناسی، هستی‌شناسی، انسان‌شناسی و فرجام‌شناسی به همراه اعتقاد به آینده‌ای روشن را پیش روی اعتدال آورده است. دین مبین اسلام به منظور جاودانگی و کمال و نیز هدایت بشر از قواعد کلی و عام استفاده نموده که در واقع منبع قواعد امور لایتغیری هستند که به مرور زمان تغییر و تبدل نمی‌پذیرند. این منابع عبارتند از:

الف. حکم عقل سلیم که خداوند آن را در استنباط احکام شرعی حجت دانسته است مثل قبیح بودن ظلم یا حسن بودن عدل.

ب. خداوند احکام را تابع مصالح و مفاسد قرار داده است. پس هر امری که مصلحت بیشتری داشته باشد، از نظر شارع مقدم بر امر دیگر است.

ج. قوانین کلی وجود دارند که می‌توانند محدودکننده بقیه احکام باشند؛ مثل عدم وجود حرج در دین یا عدم وجود اکراه و اضطراب در احکام دینی. پس اگر مکلفی به واسطه حکم شرعی دچار حرج شده بود متناسب با وضعیتش، حکم شرعی او تبدیل به حکم دیگری می‌شود.

د. اسلام از قوانینی استفاده نموده که مطابق با فطرت است و در آنها رعایت سرشت تغییرناپذیر انسان شده است و نیز در طریق قانون‌گذاری خداوند راه اعتدال را پیش گرفته است که اینها همگی به ماندگاری و جاودانگی احکام کمک می‌کنند.

ه. اجتهاد یکی بجز از ابزارهایی است که در اسلام استفاده شده تا موضوعات پدید آمده با کلیات موجود در دین تطبیق داده شود.

از سوی دیگر دین اسلام از امکانات برجسته‌ای برخوردار است که نزد سایر ادیان کمتر به آن پرداخته شده است. خردپذیری که در آموزه‌های اسلامی وجود دارد، در حوزه‌های مختلف نظام فکری و عقیدتی، نظام اخلاقی، نظام رفتاری و دعوت به تحقیق و تبع در دین متبلور است. از این رو مواجهه با پدیده‌های مختلف اجتماعی در جهان پیرامونی به مدد عقل و خرد، گره‌گشای بشر در مدیریت بحران‌ها می‌باشد. و این‌گونه است که اطلاعات و امنیت از امور ضروری بین اسلام قرار گرفته که مورد عنایت ویژه اندیشمندان اسلامی قرار دارد. از سوی دیگر در سوره نبوی و نیز مطالعه تاریخ سایر ائمه مشاهده می‌شود که این موضوع برای دفاع از کین اسلام مورد تأکید قرار گرفته است. دفاع از منافع و امنیت ملی موجب می‌شود تا کشورها در بعد بین‌المللی بر دفع تهدیدات و توسعه محیط امنیتی خود همت گمارند. از سوی دیگر در داخل هر کشور نیز تأمین امنیت سیاسی و نیز امنیت اجتماعی و حفظ حقوق شهروندان از اهمیت خاصی برخوردار است. سراسر تاریخ پیامبر اکرم (ص) و نیز دوران حضرت علی (ع) مملو از به‌کارگیری عناصر اطلاعاتی در جهت اهداف حکومتی و سیاسی می‌باشد. مقابله با دشمنان مستلزم استفاده از جاسوسان متعهد، توانا و مورد اطمینان است. از این‌رو

امیرالمومنین (ع) در نامه ۵۳ نهج البلاغه خطاب به مالک اشتر می‌فرمایند: «پس در کارهایشان کاوش و رسیدگی کن و بازرسی‌های درست‌کار و وفادار بر آنان بگمار زیرا خبرگیری و بازرسی نهانی تو در کارهای آنها سبب وادار نمودن ایشان بر امانت‌داری و مدارا و نرمی با رعیت است. هر گاه والی به کارهای آنان رسیدگی نکند از عدل و دادگری بیرون رفته و به مردم ستم روا می‌دارد و باید که خود را از یاران خیانت‌کار دور کنی».

اگر باریک‌نظر اسلامی را به سه دسته کلان اصول عقاید، اخلاق و احکام فقهی تقسیم کنیم، مشاهده می‌شود که در بخش قابل توجهی از آن به موضوع اطلاعات و امنیت توجه شده است. اصول عقاید به باورهای بنیادین فکری (اصول دین یا عقاید) می‌پردازد که توحید، اساسی‌ترین آن است. اخلاق به توصیه‌های اخلاقی مانند عدالت، شجاعت و عفت می‌پردازد و احکام فقهی سراسر عملی و عبادی را دربر می‌گیرد که اساسی‌ترین آنها (فروع دین یا فقه اصغر) و همچنین فرامین عملی آداب، مناسک و عبادات را شامل می‌شود. عقاید را در علم کلام، احکام را در علم فقه و اخلاق را در علم اخلاق شرح و بسط می‌دهند.

کتاب حاضر مشتمل بر معرفی توصیفی بیش از ششصد و پنجاه اثر (کتاب، پایان‌نامه و مقاله) مرتبط با اطلاعات و امنیت در دین مبین اسلام می‌باشد که در ۱۹ فصل موضوعی با عناوین «اطلاعات و امنیت در اسلام: مبانی و مفاهیم»، «اطلاعات و امنیت: اصول و راهبردها»، «اطلاعات و فقه»، «اطلاعات و احکام»، «اطلاعات و اخلاق»، «اطلاعات: شیوه‌ها و روش‌ها»، «اطلاعات در سیره ائمه اطهار (ع)»، «اطلاعات و مدیریت: فرماندهی»، «اطلاعات و سیاست»، «اطلاعات و اقتصاد»، «اطلاعات و اجتماع/ فرهنگ»، «اطلاعات و مخالفان»، «اطلاعات و تهدید/ قدرت نرم»، «اطلاعات و براندازی»، «اطلاعات و نظارت»، «اطلاعات و جنگ/ صلح»، «اطلاعات و بیگانگان»، «اطلاعات و حقوق جزایی/ کیفری» و «اطلاعات و روابط بین‌الملل» گردآوری شده است. مبنای انتخاب هر اثر به منظور معرفی در این مجموعه اولاً براساس میزان دسترسی و ثانیاً ارتباط موضوعی با سرفصل‌های کتاب بوده است. از این‌رو پس از انتخاب اثر، مطالعه تمام فصول آن در دستور کار قرار گرفت و

سپس معرفی و خلاصه آن انجام و مورد ویرایش واقع شد. بنابراین آثار معرفی شده هر یک با موضوع اطلاعات و امنیت و زمینه‌های وابسته به آن در دین مبین اسلام مرتبط است. در انتها لازم است از همکاران محترم در بخش چاپ و انتشار دانشکده اطلاعات که مراحل اجرایی انتشار این اثر را با سرعت پیش بردند تشکر نمایم. علاوه بر این در مطالعه و تهیه خلاصه‌های برخی از آثار، دوستانی به من کمک نمودند که جا دارد از آقایان ربانی، معیثه، امینی و سروری و نیز خانم‌ها کمیلی، رسولی، سعادت و حسینی تشکر نمایم. امید آن‌که انتشار کتاب و استفاده محققان، بهترین قدردانی از زحمات ایشان باشد. تمامی نواقص احتمالی این اثر متوجه گردآورنده بوده و پیشاپیش دریافت آن‌ها از سوی خوانندگان جهت صلاح و سایر چاپ‌ها و آثار، گرامی داشته می‌شود.

علیرضا هدایتی